

станалъ жертва на несправедливи подозрѣния и на незадоволствието на народа, и за щатхалтеръ билъ провъзгласенъ 22-годишния орански принцъ Вилхелмъ. Като влѣзълъ веднага въ прѣговори почти съ всички държави въ западна Европа, той употребилъ всичкото си политическо искусство, всичкитѣ си усилия да състави силенъ съюзъ противъ Людовика XIV. Но безъ важнитѣ военни погрѣшки на послѣдния, всичкото искусство и всичкитѣ усилия на оранския принцъ не би били въ състояние да спасятъ Холландия. Людовикъ XIV не послушалъ съвѣтитѣ на Тюренна или, по добръ да се каже, направилъ именно това, което Тюреннъ съвѣтвалъ да се избѣгва. Той прѣсналъ армията си въ пространството на цѣлата страна, тъй че разнитѣ ѝ части почти навсѣкждѣ били твърдѣ слаби. Това разпокъсване имало за цѣлъ прѣвземанieto и заеманieto на крѣпоститѣ. Войната взела характеръ бавенъ и нерѣшителенъ, и оранския принцъ, като прорязалъ плотинитѣ, спрѣлъ по нататѣшното движение на французитѣ, което тѣ не можали да продължаватъ даже и прѣзъ зимата, по причина на постоянното размразяване. Между това прѣговоритѣ, водени отъ оранския принцъ, както и дѣйствителната опасностъ, която застрашавала и Холландия, и политическото равновѣсие въ Европа, подбудили Австрия и Испания да сключатъ съюзъ съ оранския принцъ (1673 г.). Къмъ този съюзъ въ скоро време (1674 г.) се присъединила Бранденбургия, останалата Германия и Дания. Силитѣ на Холландия растяли въ сжщата мѣрка, въ каквато силитѣ на Людовика XIV се намалявали. Той се лишилъ отъ съдѣйствието на Англия, която сключила отдѣленъ миръ съ Холландия (1674 г.), и отъ германскитѣ си съюзници; а Швеция трудно се съгласявала да занимава

бранденбургския курфюрстъ съ война. По такъвъ начинъ частната война на Франция съ Холландия се обърнала въ обща европейска война, която произлизала едновременно въ Нидерландия, въ сѣверна и южна Германия и на моретата. Въ 1674 година французитѣ, като испразнили всичкитѣ крѣпости, които били взели отъ холландцитѣ, съ исклучение на Маастрихъ и Граве, употребили гарнизонитѣ имъ за повторно завоюване на Франшъ-Конте, което и било извършено съвсѣмъ безпрѣпятствено въ продължение на 6 седмици. Въ Нидерландия Кондѣ нападналъ оранския принцъ при Сенефъ (Senef), но произлѣзлото вслѣдствие на това сражение останало нерѣшено, макаръ и двѣтѣ страни да си приписвали побѣда въ него. Резултатитѣ отъ похода въ 1674 година били неважни: Кондѣ въспрѣпятствувалъ на оранския принцъ да обсади кр. Уденардъ, а оранския принцъ отнелъ отъ французитѣ крѣпостъта Граве. На Рейнъ Тюреннъ, дѣйствувайки противъ съюзницитѣ съ незначителни сили, два пжти спасилъ Елзасъ; но въ 1675 година, слѣдъ като извършилъ найискусния си походъ противъ Монтекукули, билъ убитъ при Засбахъ. Трѣбва да се прѣдполага, че ако той би ималъ по вече войски и не би билъ толкова свързанъ въ дѣйствиата си съ зависимостъта отъ Людовика XIV и Лувау, то би можалъ да даде рѣшителенъ обратъ на войната въ Германия. Слѣдъ смъртъта на Тюренна, мѣстото му застъпилъ Кондѣ, който обаче наскоро, по причина на болѣстъ, се отгѣлилъ отъ армията. Въ сжщата година и Монтекукули, като считалъ за недостойно да се бори съ второстепенни фрацузски генерали, снелъ отъ себѣ си началството надъ императорската армия. Отъ туй време дѣйствиата въ Германия станали неважни. Въ сѣверна Германия